

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (14)

Datum
2024-04-26

Diarienummer
3071-2023
Dossier
2523 102

Mark- och miljödomstolen
mmd.umea@dom.se
Domare 2:7

Boliden Mineral AB:s ansökan om godkännande av och tillstånd till dammsäkerhetshöjande åtgärder vid sandmagasinets dammar samt ändringstillstånd och villkorsändring mål nr M 302-23

Mark- och miljödomstolen har berett (aktilaga 90) länsstyrelsen möjlighet att yttra sig över Boliden Mineral AB:s, nedan kallat bolaget, yttrande den 20 mars 2024 (aktilaga 87) med därtill hörande underbilagor.

Efter medgivet anstånd lämnar länsstyrelsen följande yttrande.

Länsstyrelsens inställning

Länsstyrelsen vidhåller vad myndigheten har anført genom yttrandet den 25 januari 2024, i fråga om att tillstyrka framställt yrkande 1 (a) om godkännande i efterhand enligt 11 kap. 16 § miljöbalken av redan utförda kompletterande stödbanksåtgärder på sandmagasinets dammar. Detta inkluderar den komplettering av stödbankar på damm A-B och C-D för 2024 års krönnivåer enligt vad som framgår av punkt 1 genom aktilaga 87. Åtgärderna är till fördel för stabiliteten hos sandmagasinets befintliga dammar.

Länsstyrelsen anser att bolaget har lämnat en tillräcklig beskrivning av hur bolaget kompenserar för eventuella inbyggda svagheter i befintlig dammkonstruktion i samband med redan utförda kompletterande stödbanksåtgärder. Utlåtandena från Terry L. Eldrigde och från den sakkunnig i målet (Dag Ygland) stärker bolagets redovisning.

Länsstyrelsen har inget att erinra mot nödvändigheten av anläggandet av pirarna P1-P6 i sandmagasinet, anläggandet av ny pumpstation i klarningsmagasinet, anläggande av ändrad sträckning av befintlig utskovskanal till klarningsmagasinet, anläggande av sedimentationsbassänger, muddring i sandmagasinet samt anläggande av en ny vattenledning från återvinningspumpstationen vid klarningsmagasinet till Kaddivaara. Dessa åtgärder kan anses utgöra nödvändiga följdåtgärder och därutöver även kan omfattas av godkännande i efterhand enligt bolagets yrkande 1 (a).

Länsstyrelsen anser att anläggandet av tillfällig vattenledning mellan anrikningsverket och Salmijärvi dagbrott, permanent vattenledning mellan anrikningsverket och Salmijärvi dagbrott (beräknas färdigställd i juli 2024), samt användning av Salmijärvi dagbrott som vattenmagasin (fyllning har påbörjats) inte är tillräckligt motiverade för att anses utgöra nödvändiga följdåtgärder och kan därför inte komma i fråga för godkännande i efterhand.

Dessa åtgärder kan däremot komma i fråga för att bedömas och prövas både för tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken och ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken.

Länsstyrelsen kan nu inte ta ställning till sökt ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken såvitt avser användningen av Salmijärvi dagbrott som vattenmagasin.

För att möjliggöra en sådan bedömning och prövning anser länsstyrelsen att bolaget behöver komplettera ansökan i denna del i enlighet med vad Havs och vattenmyndigheten (nedan kallat HaV) har anfört genom yttrandet den 22 april 2024 (aktbilaga 96). Detta gäller uppgifter om vattenhantering, utsläpp till vatten, användande av bästa möjliga teknik och andra skyddsåtgärder, samt påverkan på Natura 2000.

Kompletteringarna bör redovisas i god tid innan huvudförhandling i målet.

Länsstyrelsen vidhåller även tillstyrkandet av yrkade planerade fortsatta dammsäkerhetshöjande åtgärder enligt 11 kap. miljöbalken på samma dammar till högsta tillåtna dammhöjder, under förutsättning att sökt tillstånd förenas med tre dammsäkerhetsvillkor som avser förslag till säkerställande av fortsatt inåthöjning gentemot liquefaction och stabilitet.

Länsstyrelsen har inte uppfattat att bolaget redovisat tillräckliga skäl för att länsstyrelsen nu ska frånfalla sina villkorsförslag till förmån för av bolaget föreslaget villkor enligt vad som framgår av punkt 4 genom aktbilaga 87.

Länsstyrelsen anser att bolaget i god tid innan huvudförhandlingen i målet bör förklara sin syn på nödvändigheten av att vid sidan av yrkandet om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken, även yrka tillstånd för den miljöfarliga verksamhet som fortsatt påbyggnad enligt inåtmetoden innebär då det fortsättningsvis tycks innebära att anlägga dammar som i hög grad enbart konstrueras med anrikningssand, det vill säga icke farligt avfall. Länsstyrelsen uppfattar att det därigenom även kan vara fråga om återvinning av avfall för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten är en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet om föroreningsrisken inte endast är ringa (tillståndsplikt B) eller om den är ringa (anmälningsplikt C; 29 kap. 34 och 35 §§ miljöprövningsförordningen [2013:251]). Härigenom påkallas även fråga om sökt, eller redan medgivet tillståndet till deponering av anrikningssand ska uppfattas som ett tillstånd att obegränsat utöka den tillgängliga deponeringsvolymen. Bolaget bör lämna klagande i fråga om hur det ser på dessa miljöfarliga aspekter.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget nu har uppgett att Fentonanläggningens placering inte påverkas i sak av de stödbankar på berörda dammar som omfattas av nu aktuell ansökan. Länsstyrelsen anser att bolaget inte har redovisat tillräckliga skäl som grund för att senarelägga anläggandet av den genom villkor 52 föreskrivna reningen av tiosalter. Länsstyrelsen anser att bolaget föregriper kommande provningar av verksamheten när det hävdar att det redan nu ska beaktas hur Fentonanläggningen ska anpassas till förhållanden som nu inte ligger till grund för provningen av frågan.

Länsstyrelsen har inget att erinra mot bolagets yrkande att genom ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken anlägga en ny bangård enligt bolagets förstahandsyrkande (alternativ B) samt anläggande av tillfälliga upplag av miljögråberg eller morän.

Länsstyrelsen vidhåller emellertid att till frågan om anläggande av ny bangård såsom den ändring av den miljöfarliga verksamheten som denna får anses utgöra relaterat till flytt av renstängsel, kommer ofrånkomligen att frågan även berör lämplig markanvändning.

Bolaget har inte kunnat visa att det har ett rättskraftigt beslut för markanvändningen som grund för det i praktiken utökade verksamhetsområdet som följer av den planerade flytten av renstängslet. Länsstyrelsen vidhåller att sökta ändringar även träffar frågan om lämplig användningen av mark och vatten enligt 3 och 4 kap. miljöbalken för det område som ska inneslutas av stängsel. Det är i denna del av området fråga om utökning av ett förhållandevis stort område av betydelse för det allmänna rennäringsintresset, ca 300 ha ytterligare renbetesmark, som bolaget planerar att stängsla in till förmån för verksamheten. Bolaget har inte visat vad det påstår i fråga om att åtgärderna är tillåtliga i sig och tillsammans med övriga markanspråk som följer av övriga sökta åtgärder i förhållande till 3–4 kap. miljöbalken. Detta bör klargöras av bolaget.

Bolaget har inte heller föreslagit någon kompensation enligt 16 kap. 9 § punkt 3 miljöbalken för intrånget i det allmänna rennäringsintresset med därtill hörande naturmiljö, exempelvis i form av skydd av annat renbetesområde. Det anser länsstyrelsen är en brist. Bolaget bör förklara sin inställning i frågan i god tid innan huvudförhandling.

Bolaget bör även redovisa vilka skyddsåtgärder som kan vidtas, respektive som bolaget är beredd att vidta för att så långt möjligt begränsa det ökade buller från anläggning och transporter som kan påverka renarnas betesro. Det bör göras i god tid innan huvudförhandling.

Länsstyrelsen är beredd att godta bolagets justerade förslag till bullervillkor (11) under förutsättning att tillägget "För området norr om Vassaraälven får ovan angiven ljudnivå nattetid överskridas med maximalt 5 dB (A)" påtagligt begränsas i tiden, exempelvis till att endast omfatta ett totalt antal dygn per år.

Innan länsstyrelsen kan ta slutlig ställning till om myndigheten delar bolagets uppfattning i fråga om risken för påverkan och effekter av yrkad åtgärd för norra ledningen på det bestånd av knärot som enligt bolaget är lokaliserat i närheten av den denna ledning bör bolaget i god tid innan huvudförhandlingen visa vi hur långt från påverkansområdet lokalerna är och beskriva risken för påverkan tydligare, både direkt, indirekt och kumulativt.

Bolaget har inte föreslagit någon kompensation enligt 16 kap. 9 § punkt 3 miljöbalken för det sammantagna intrång, bortfall och den

påverkan på naturmiljön och berörda arter som samtliga yrkande åtgärder ger upphov till, exempelvis i form av skydd av annat naturområde med därtill hörande naturförbättrande åtgärder. Det anser länsstyrelsen är en brist. Bolaget bör i god tid innan huvudförhandling förklara när, var och hur föreslagen kompensation ska förstås verkställas och hur det avser att åstadkomma minst 115 % av påverkansvärdet, beräknat enligt beräkningsmodellen CLIMB. Likaså hur bolaget avser att säkerställa ett långsiktigt skydd för avsedd kompensation.

Länsstyrelsen yrkar att sökt tillstånd ska förenas med följande villkor till skydd för fågellivet.

Till skydd för fåglarnas häckningsperiod får markarbeten inklusive avbaning och avverkning, i naturmark inte ske under perioden 1 maj – 31 juli. Markarbeten, med undantag för avverkning, som påbörjats och är pågående före den 1 maj får fortgå.

Motivering

Godkännande enligt 11 kap. 16 § miljöbalken av eller tillstånd till redan utförda åtgärder – Yrkande (1a)

Utgångspunkt

Länsstyrelsen har genom yttrandet den 25 januari 2024, sammanfattningsvis anfört att myndigheten tillstyrker framställt yrkande i fråga om godkännande i efterhand enligt 11 kap. 16 § miljöbalken av utförda dammsäkerhetshöjande åtgärder på sandmagasinets samtliga dammar. Detta avser redan utförda kompletterande stödbanksåtgärder på sandmagasinets dammar. Länsstyrelsens ställningstagande bygger på den tolkning som myndigheten i första hand har uppfattat att bolagets yrkande 1 (a) avser.

Länsstyrelsen har i anslutning till detta ställningstagande efterfrågat behov av vissa klargöranden från bolagets sida avseende dammarnas konstruktiva utformning.

Behovet av klargörande är kopplat till hur bolaget har kompenserat, eller behöver kompensera redan utförda stödbankar för eventuella avvikelser gentemot vad som föreskrivs i GruvRidas om tvingande krav, respektive rekommendationer för gruvdammars utförande

(tillämningsvägledning). Allt i syfte att motverka uppkomst av exempelvis koncentrerade vattenläckage med åtföljande risker för inre erosion och därmed hörande nedsatt funktion och stabilitet.

Länsstyrelsen anser att bolaget genom den senaste kompletteringen lämnat en tillräcklig beskrivning av hur bolaget kompenserar för eventuella inbyggda svagheter i befintlig dammkonstruktion i samband med redan utförda kompletterande stödbanksåtgärder. Utlåtandena från Terry L. Eldrigde och från den sakkunnig i målet (Dag Ygland) stärker bolagets redovisning.

Myndigheten har inte uppfattat att bolaget har visat enligt 2 kap. 1 § miljöbalken att samtliga åberopade följdåtgärder som redan har utförts och som omfattas av framställt förstahandsyrkande 1 (a) avseende efterhandsgodkännande enligt 11 kap. 16 § miljöbalken, verkligen får anses ha varit nödvändiga följdåtgärder.

. Det betyder inte att någon eller några av de då sju redovisade anläggningsarbetena (punkt 13) inte utgör nödvändig följdåtgärd och därigenom skulle komma i fråga för sådant efterhandsgodkännande.

Vidare har länsstyrelsen anført att för det fall att bolaget inte kan visa det nyss nämnda, har myndigheten inget principiellt att erinra mot bolagets *andrahandsinställning* - även det med yrkande (1 a) - att mark- och miljödomstolen i stället skulle kunna meddela tillstånd i efterhand enligt 11 kap. miljöbalken. Detta genom ett nytt tillstånd till vattenverksamhet för vissa av redovisade åtgärder.

Länsstyrelsen har emellertid förklarat att innan myndigheten kan ta slutlig ställning till om det finns något redan utfört anläggningsarbete som primärt är att betrakta som vattenverksamhet och som därför företrädevis bör prövas som tillstånd i efterhand enligt 11 kap. miljöbalken, bör bolaget redovisa vilka åtgärder som det i så fall är fråga om.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget genom det senaste yttrandet den 20 mars 2024 (aktbilaga 87), s. 1-2, har redovisat åtgärder som i ansökan angavs vara planerade och i vissa fall påbörjade, alternativt som nu är genomförda. Länsstyrelsen har emellertid inte uppfattat om dessa åtgärder ska förstås som tillkommande åtgärder som ska bedömas och prövas utöver vad bolaget har redovisat genom kompletteringen den 31 mars 2023 (aktbilaga 25), punkt 10, 11, 13 och 14, eller den efterföljande kompletteringar, däribland komplettering (II) den 30 juni 2023 (aktbilaga 35).

I syfte att tydliggöra vilka åtgärder som nu slutligen ska förstås omfattas av bolagets yrkanden, anser länsstyrelsen att bolaget i god tid innan huvudförhandlingen bör redovisa en tydlig sammanställning över samtliga nu aktuella åtgärder som omfattas av bolagets yrkanden. Till en sådan bör finnas förklaring med uppgift om vilken, eller vilka åtgärder som har tillkommit eller frånfallit i jämförelse med vad bolaget tidigare har redovisat i målet. Allt i syfte att länsstyrelsen ska kunna kontrollera att myndigheten har uppfattat allt vad som omfattas av bolagets yrkanden.

Länsstyrelsen har genom yttrande den 25 januari 2024, ansett sig kunna bedöma och därigenom ta ställning till vissa av de åtgärder som myndigheten har uppfattat omfattas av bolaget yrkande om efterhandsgodkännande, respektive tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen har genom yttrandet anfört att av de av bolaget beskrivna (avsnitt I.6.2) redan utförda anläggningsarbeten får anses vara beskrivna såsom nödvändig följdåtgärd. Det var då fråga om att anlägga två pirar i sandmagasinet i syfte att snarast möjligt minska trycket på damm G-H och E-F. Detsamma gäller i fråga om anläggande av ändrad sträckning av befintlig utskovskanal till klarningsmagasinet, samt anläggande av sedimentationsbassänger samt muddring i sandmagasinet (punkt 10, komplettering, se även punkt 104 och 105 ansökan). Länsstyrelsen har förklarat att samtliga nämnda åtgärder kan anses utgöra vattenverksamhet.

Som även det framgår genom länsstyrelsens yttrande den 25 januari 2024, har myndigheten bedömt att anläggande av elledningar med tillhörande inspektionsväg enligt punkt 102 (s. 25 ansökan) kan komma i fråga såsom nödvändig följdåtgärd. Detta även om den enligt länsstyrelsens uppfattning inte är att anse som vattenverksamhet. Den kan därför inte komma i fråga omfattas av tillämpningen av 11 kap. 16 § miljöbalken utan bör ingå som del i ett ändringstillstånd.

Vidare har länsstyrelsen bedömt att den nya truckvägen (punkt 101) och vattenledningen mellan klarningsmagasinet och Kaddivaara (punkt 103), skulle kunna anses utgöra nödvändiga följdåtgärder. För att möjliggöra en slutlig bedömning av den frågan har myndigheten efterfrågat klagörande i fråga om vilka, eller vilken dammsäkerhetshöjande åtgärd som bolaget menar är kopplad till dessa åtgärder.

Därutöver har länsstyrelsen efterfrågat en redogörelse för lämpligheten av den lokalisering/sträckning som bolaget har valt för den nya truckvägen och vattenledningen. Detta eftersom sådana uppgifter kan vara av betydelse för länsstyrelsens slutliga bedömning av om åtgärderna även kan godtas i sak, det vill säga huruvida den nya lokaliseringen är lämplig i alla relevanta avseenden. Det har länsstyrelsen inte uppfattat att bolaget har redogjort för i ansökan, vilket behöver klargöras.

Länsstyrelsen har även anfört att det saknas en redovisning av vilka alternativa väg- eller ledningsdragningar som skulle kunna komma i fråga i jämförelse med den nu valda sträckningen. Även det i syfte att så långt möjligt kunna bedöma och begränsa de direkta, indirekta och kumulativa effekterna av redan utförd åtgärd.

Bolagets yttrande

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget genom yttrandet den 20 mars 2024 (aktbilaga 87), även har redovisat att de åtgärder som i ansökan angavs vara planerade och i vissa fall påbörjade och som nu är genomförda eller i huvudsak genomförda är följande:

- komplettering av stödbankar på damm A-B och C-D för 2024 års krönnivåer,
- två pirar i sandmagasinet (P3-P4), utöver tidigare (P1-P2), är färdigställda och ytterligare två (P5-P6) beräknas bli klara i maj 2024,
- ny pumpstation i klarningsmagasinet (i huvudsak färdigställd),
- tillfällig vattenledning mellan anrikningsverket och Salmijärvi dagbrott,
- permanent vattenledning mellan anrikningsverket och Salmijärvi dagbrott (beräknas bli färdigställd i juli 2024), samt
- användning av Salmijärvi dagbrott som vattenmagasin (fyllning har påbörjats).

Bolaget har anfört att till följd av åtgärderna ovan, ska yrkande 1 (a) om ansökan om godkännande eller i andra hand tillstånd respektive ändringstillstånd anses innefatta även ovanstående åtgärder.

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att de tre översta åtgärderna, det vill säga komplettering av stödbankar på damm A-B och C-D, två pirar i sandmagasinet (P3-P4) utöver tidigare (P1-P2), är färdigställda och ytterligare två (P5-P6), respektive ny pumpstation i klarningsmagasinet, omfattas av bolagets yrkande 1 (a).

Länsstyrelsen uppfattar emellertid att de tre senare åtgärdspunkterna inte endast omfattas av 11 kap. miljöbalken, utan även träffar ändringstillståndsfrågan kopplat till den ändrade användningen av Salmijärvi dagbrott. Den frågan anser länsstyrelsen inte är tillräckligt utredd enligt vad som framgår nedan.

Vidare har bolaget i yttrandet (avsnitt D, s. 10-15) redovisat sin syn på vad länsstyrelsen har efterfrågat enligt ovan genom myndighetens senaste yttrandet såvitt avser dammsäkerhetshöjande åtgärder och följdåtgärder.

Vad beträffar den nya truckvägen (punkt 101) och vattenledningen mellan klarningsmagasinet och Kaddivaara (punkt 103), har bolaget uppgett att det har varit nödvändigt att bygga truckvägen norr om damm G-H i syfte att undvika risken för att jordförvätskning triggas.. Detta till följd av belastningar och vibrationer från trucktransporterna. Det uppfattar länsstyrelsen att bolaget menar motiverar att anläggandet av en ny truckväg har varit en nödvändig följdåtgärd till åtgärden att förstärka damm E-F. Förstärkningen är således beroende av att stora mängder miljögråberg kan transporteras till dammen utan att risk för jordförvätskning uppstår. Utan truckvägen hade de dammsäkerhetshöjande åtgärderna följaktligen inte kunnat genomföras på ett ur dammsäkerhetssynpunkt tillfredsställande sätt enligt bolaget.

Länsstyrelsen har förståelse för att tunga trucktransportinducerade markvibrationer kan riskera att utgöra så kallad triggermekanism för statisk liquefaction i sandmagasinet. Det framgår av ett par utredningar som bolaget lät företa 2013 (Geo Risk & Vibration Scandinavia AB, GRV 1508-9, respektive 1508-7 rev, se bilaga 1) i samband med att del av sandmagasinets dammar E-F och G-H tycks ha hamnat i så kallad egensvängning. Detta när dumpers trafikerade dammarna. Den utvärderingen visade att mycket tyder på att dammbanken vid ogynnsamma förhållanden kom i egensvängning vid dumperpassager och att de dominerande frekvenserna sammanföll med bankens resonansfrekvens (damm i resonans). Av utredningen framgick även att avståndsdämpningen för de låga dominerande frekvenserna (<6 Hz) i den transversella riktningen är

mycket låg. Det rekommenderades i en av rapporterna att vibrationsnivån längs potentiella glidytor inte bör överskrida kritiska värden som tidigare redovisats i GRV rapport.

Detta påkallar fråga om vad bolaget grundar sin uppfattning på vad som får anses utgöra lämpligt avstånd. Detta med hänsyn till vad bolaget har anfört under punkt 47 A) att befintlig truckväg *å ena sidan* skulle vara oacceptabel med hänsyn till säkerhet och vibrationer, men att valt alternativ B) *å andra sidan* skulle anses vara förlagd på tillräckligt avstånd.

Bolaget bör klargöra för hur det har hanterat denna risk genom den nu aktuella vägflytten senast under huvudförhandlingen i målet. Av bolagets beskrivning framgår att vald sträcka är optimerad för att spara tid och energi, samt att området inventerats innan vägen anlades med avseende på naturvärden och att trädsvampar och liggande stockar tillvaratogs och flyttades till enligt vad bolaget ansett vara lämpliga områden.

Länsstyrelsen har inte uppfattat vad som närmare bestämt påträffades, hur det tillvaratogs och till vilken plats som bolaget menar att dessa fynd har flyttats. Bolaget bör lämna klargörande härom senast under huvudförhandling i målet. Sådana uppgifter kan vara relevanta för kompensationsåtgärder eller andra återställningsåtgärder.

Även om bolaget såsom svar på länsstyrelsens fråga om lämpligheten av den lokalisering/sträckning som bolaget har valt för den nya truckvägen och vattenledningen, hävdar att området för truckvägen ligger inom område som omfattas av beslutad markanvisning av Bergsstaten från 2016 och även ligger på bolagets fastighet, anser länsstyrelsen att det inte fråntar bolaget skyldighet att iaktta vad som bedömts och prövats enligt miljöbalken.

Att bolaget både äger marken och att Bergsstaten har företagit en civilrättslig prövning av rätten till marken är således inte relevant och/eller tillräckligt för att hävda att sträckningen som bolaget har valt för den nya truckvägen och vattenledningen är lämplig enligt 2 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att det inte kan uteslutas föreligger förutsättningar för att bedöma den redan anlagda truckvägen och vattenledningen som godtagbart dragna och i övrigt lever upp till miljöbalkens krav. Bolaget behöver emellertid visa hur det har tagit tillräcklig hänsyn till risken för att vibrationer från dumpertrafik inte

riskerar överskrida relevanta kritiska värden där den nu är lokaliserad. Detta bör göras senast under huvudförhandling i målet.

Tillstånd till planerade åtgärder på dammarna - Yrkande (1b)

Utgångspunkt

Länsstyrelsen har genom yttrandet den 25 januari 2024, sammanfattningsvis anfört att myndigheten tillstyrker bolagets yrkande 1 (b) såvitt avser dammstabilitet, i fråga om att komplettera stödbankarna på damm A-B, A-B2, C-D, E-F, E-F2 och G-H, allteftersom dammarna fortsättningsvis höjs till tillståndsgivna krönnivåer.

Länsstyrelsen vidhåller även tillstyrkandet av yrkade planerade fortsatta dammsäkerhetshöjande åtgärder enligt 11 kap. miljöbalken på samma dammar till högsta tillåtna dammhöjder, under förutsättning att sökt tillstånd förenas med tre dammsäkerhetsvillkor som avser förslag till säkerställande av fortsatt inåthöjning gentemot liquefaction och stabilitet.

Länsstyrelsen har inte uppfattat att bolaget har redovisat tillräckliga skäl för att länsstyrelsen nu ska frånfalla sina villkorsförslag till förmån för av bolaget föreslaget villkor enligt vad som framgår av punkt 4 genom aktbilaga 87.

Länsstyrelsen anser att det i sammanhanget är av betydelse att lyfta fråga om att bolaget bör förklara sin syn på nödvändigheten av att vid sidan av yrkandet om tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken, även yrka tillstånd för den miljöfarliga verksamhet som fortsatt påbyggnad enligt inåtmetoden innebär. Detta eftersom påbyggnaden av dammarna fortsättningsvis tycks innebära att anlägga dammar som i hög grad enbart konstrueras med anrikningssand, det vill säga icke farligt avfall. Länsstyrelsen uppfattar att det därigenom även kan vara fråga om återvinning av avfall, anrikningssand, för anläggningsändamål på ett sätt som kan förorena mark, vattenområde eller grundvatten är en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet om föroreningsrisken inte endast är ringa (tillståndsplikt B) eller om den är ringa (anmälningsplikt C; 29 kap. 34 och 35 §§ miljöprövningsförordningen [2013:251]).

Länsstyrelsen ställer sig frågan om sökt, eller redan medgivet tillståndet till deponering av anrikningssand ska uppfattas som ett tillstånd att oändligt utöka den tillgängliga deponeringsvolymen. Bolaget bör lämna klargörande i fråga om hur det ser på dessa miljöfarliga aspekter.

Motivering ändringstillstånd – användande av Salmijärvi dagbrott

Länsstyrelsen har genom yttrandet den 25 januari 2024, anført att det finns skäl att ifrågasätta den avgränsning av ansökan som bolaget nu har redovisat till stöd för yrkat ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken av den miljöfarliga verksamheten som bolaget bedriver.

Länsstyrelsen menar att det nu inte är möjligt att bedöma de miljöeffekter, framför allt i form av utsläpp till vatten som den tillkommande ändring av verksamheten som Salmijärvi innebär i sig och tillsammans med den befintliga verksamheten. Det finns nu inte ett tillräckligt underlag i frågan, vilket inverkar på möjligheten att reglera den miljöpåverkan som sökt ändring i sig ger upphov till.

Länsstyrelsen kan således nu inte ta ställning till sökt ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken såvitt avser användningen av Salmijärvi dagbrott som vattenmagasin.

För att möjliggöra en sådan bedömning och prövning anser länsstyrelsen att bolaget behöver komplettera ansökan i denna del i enlighet med vad Havs och vattenmyndigheten (nedan kallat HaV) har anført genom yttrandet den 22 april 2024 (aktbilaga 96). Detta gäller beträffande uppgifter om vattenhantering, utsläpp till vatten, användande av bästa möjliga teknik och andra skyddsåtgärder, samt i fråga om påverkan på Natura 2000.

Kompletteringarna bör redovisas i god tid innan huvudförhandling i målet.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget anföra att myndigheten har gått igenom bolagets vattenkemidata från egenkontrollen. Bolaget analyserar vattenkemi i två övervakningsstationer i Leipojoki (WA68662310); 523 är referensstation och 524 är påverkansstation, innan Leipojoki ansluter till Vassara älv.

Länsstyrelsen konstaterar att bedömningsgrunden för uran som årsmedelhalt (0,17 µg/l med hänsyn till naturlig bakgrundshalt,

enligt Bilaga 2 i HVMFS 2019:25) överskrids i Leipojoki.
Årsmedelhalten uran ser ut som följer:

Tabell 1. Bedömningsgrunden för uran som årsmedelhalt överskrids i Leipojoki (524) under 2021-2023.

År	523 (referens)	524 (påverkan)
2021	0,192 µg/l	1,135 µg/l
2022	0,223 µg/l	0,628 µg/l
2023	0,225 µg/l	0,328 µg/l

Vid statusbedömningen har länsstyrelsen använt analyserad uranhalt i övervakningsstation 523 som bakgrundshalt, och dragit ifrån denna halt från analyserade halter uran i 524. Det är uppmätt halt uran i övervakningsstation 524 minus bakgrundshalt som redovisas i tabellen ovan.

Länsstyrelsen anser att miljö kvalitetsnormen god ekologisk status 2027 äventyras i Leipojoki, enligt 5 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen anser, likt som vad Havs- och vattenmyndigheten har anfört i målet (aktbilaga 96), att förändringen av vattenhanteringen med Salmijärvi dagbrott är en ändring av verksamheten enligt 16 kap. 2a § miljöbalken. Bolaget bör därmed komplettera ansökan med uppgifter om reningsteknik för uran, i syfte att följa 2 kap. miljöbalken och 5 kap. miljöbalken.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-225 50 00 eller via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 3071-2023 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Anna-Carin Ohlsson med David Berggård som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Erika Filppa medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilaga 1: PM Utvärdering av vibrationsmätningar (GRV 1508-9),
respektive Utvärdering av porttrycksmätningar – vibrationsförsök
(GRV 1508-7rev)